

§ 128**Icehearts - Yhdessä lapsuudesta aikuisuuden kynnykselle**

Johtava asiantuntija Arja Iho 12.9.2019:

Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointi on polarisoitunut suomalaisessa yhteiskunnassa ja niin myös meillä Raisiossa. Osa lapsista ja nuorista voi erittäin hyvin ja osa huonosti. Tässä esityksessä keskitytään niihin lapsiin ja nuoriin, joilla on hyvinvointia ja tasapainoista kasvua ja kehitystä uhkaavia riskejä elämässään eikä nykyisten peruspalveluiden tuki ole riittävää: äitiys- ja lastenneuvolat, varhaiskasvatus, perusopetus, toisen asteen koulutus ja oppilashuollon palvelut. Tämä näkyy lastensuojelutarpeen voimakkaana kasvuna, mm. lasten kiireellisten sijoitusten kasvuna, lastensuojelun avohuollon tukitoimien tarpeen kasvuna ja huostaanottoina. Raisiossa on myös poikkeuksellisen paljon 18 vuotta täyttäneitä henkilöitä sijoitettuna kodin ulkopuolelle asumaan. Syinä täysi-ikäisen henkilön tuettuun tai ohjattuun asumiseen tai palveluasumiseen ovat elämänhallinnan ja itsenäistymisen vaikeudet sekä riittämättömät arjen taidot.

Usein lapsen tai nuoren vaikeudet on havaittu jo varhaiskasvatuksessa, mutta silloin ei ole ollut tehokkaita keinoja tukea lasta ja huoltajia kasvatustehtävässään. Lapsen kasvaessa vaikeudet ovat saattaneet kasvaa sellaiselle tasolle, että lasta ja perhettä joudutaan tukemaan lastensuojelulain nojalla joko avohuollon tai sijaishuollon toimenpitein. Lastensuojelun toimenpiteet ovat kalliita ja toteutetaan lapsen ja perheen kannalta liian myöhään. Tavoitteena tulee olla järjestää palvelut ja tuki riittävän aikaisin ja pitkäjänteisesti lapsen tasapainoisen kasvun ja kehityksen turvaamiseksi ja läheisten ihmissuhteiden säilyttämiseksi silloin kun se suinkin on mahdollista.

Icehearts-toiminta on järjestölähtöistä, kohdennettua, ammatillista tukea lapsen, nuoren ja hänen huoltajiensa rinnalla joukkueurheilun keinoin esikouluikäisestä täysi-ikäiseksi saakka. Icehearts-toimintaan valikoidun lapsen rinnalla on sama aikuinen, kasvattaja, 12 vuoden ajan. Kasvattaja on ammattikoulutettu henkilö, jolla on joukkueen johtajan pätevyys. Kasvattaja on lapsen ja perheen rinnalla siellä missä tarvitaan, harrastuksissa, koulun oppitunneilla ja esimerkiksi oppilashuollon tai lastensuojelun palaverissa. Ei ole oikeastaan mitään sellaista paikkaa mihin kasvattaja ei voi lapsen mukana mennä. Kasvattaja on huoltajien tukena heidän kasvatustehtävässään. Koska kasvattaja ei ole viranomainen, luottamuksellinen suhde vanhempiin on helpompi rakentaa kuin virallisten toimijoiden kanssa. Kasvattajan työtapa on nimensä mukaisesti tukena 24/7 ja poikkeaa olennaisesti muista työsuhteista.

Icehearts on työväline ja yhteistyökumppani kunnan peruspalveluille.

Icehearts-toimintaan valikoidaan lapsia, joilla on turvallista ja tasapainoista kehitystä uhkaavia tekijöitä elämässään tai joilla kodin mahdollisuudet tukea koulunkäyntiä ja harrastustoimintaa ovat keskimääräistä heikkomat. Icehearts-joukkue muodostuu 22-25 lapsesta ja nuoresta ja tapahtuu lapsen normaalissa toimintaympäristössä koulussa ja välittömästi siihen liittyvissä toiminnoissa. Joukkueen ytimen muodostaa esikoulusta poimitut lapset, joilla on tasapainoisen ja turvallisen kehityksen kannalta riskitekijöitä elämässään. Varhaiskasvatuksen ammattilaiset valitsevat joukkueen lapset. Joukkuetta voidaan täydentää peruskoulun oppilailla, joiden vanhempien sosiaalinen tai taloudellinen tilanne tai muu vastaava syy vaikeuttaa lasten harrastamista ja joilla vanhempien tuki koulunkäynnille on riittämätöntä. Joukkueen kesto on 12 vuotta ts. kunnes lapsi täyttää 18 vuotta. Ryhmän kasvattaja on lapsen rinnalla ja tukena niin harrastuksissa kuin koulutyössä ja esimerkiksi oppilas-huollon tapaamisissa.

Icehearts-toiminta aloitetaan uudella paikkakunnalla aina kahdella ryhmällä, esimerkiksi niin, että toinen on tyttöjen ryhmä ja toinen poikien ryhmä. Harrastustoimintaa järjestetään mm. koulujen tiloissa ja urheilu- ja harrastusseurojen kanssa yhteistyössä. Osa Icehearts-toiminnan rahoituksesta tulee yhdistyksen saamista avustuksilla ja lahjoituksilla. Kunnan kustannukset ovat kahden kasvattajan palkkakustannukset/vuosi/44-50 lasta. Toiminnan avulla vähennetään erityispalveluiden tarvetta, tuetaan lasten harrastamista ja ryhmähengen muodostumista, vahvistetaan sosiaalisten taitojen kehittymistä, vähennetään ei-toivottua käyttäytymistä, tuetaan koulunkäyntiä ja oppimista, parannetaan koulurauhaa ja ehkäistään tehokkaasti syrjäytymistä.

Icehearts-toiminnan taloudellisia ja toiminnallisia vaikutuksia on tutkittu ja tutkitaan useissa tutkimuksissa. Tutkimusten mukaan Icehearts-toiminnan on todettu olevan tehokas ja taloudellinen tapa ehkäistä erityispalveluiden tarvetta ja syrjäytymistä. Liitteessä on tarkemmat tiedot tutkimuksista.

Naantalın kaupunki päätyi ratkaisuun, että se ei osallistu Icehearts-toimintaan. Huomattava on kuitenkin se, että Naantali on jo omana toimintana palkannut henkilön kartoittamaan lasten harrastusaktiivisuutta ja kohdentanut harrastuksiin ohjaamista harrastamattomille lapsille. Naantali tukee yksittäisten lasten harrastamista taloudellisesti paljon mikä on arvostettavaa. Lapset voivat Naantalissa valita harrastuksen mielensä mukaan kaupungin, seurojen tai yritysten valikoimista esim. ratsastus ja moottoriurheilu ovat mahdollisia eikä ohjauksessa arvioida vanhempien taloudellista asemaa.

Raisiossa vastaavaa resurssia kuin Naantalissa ei ole käytettävissä. Naantalın tapa toimia on hieno, muttei vastaa siihen tarpeeseen mikä Raisiossa tällä hetkellä on. Raisiossa tavoitteena on ehkäistä erityispalveluiden tarvetta ja syrjäytymisen ylisukupolvisuutta ja turvata lasten ja nuorten kasvu ja kehittyminen tasapainoisiksi, vastuullisiksi aikuisiksi joukkueurheilun ja kasvattajan avulla.

Icehearts-toiminta on paljon muutakin kuin harrastamista ja kohdennetaan niille lapsille, joilla on kasvun, hyvinvoinnin, sosiaalisten taitojen kehittymisen ja opiskelun haasteita eikä koti ja koulu pysty tukemaan lasta riittävästi.

Icehearts-toiminta ulottuu poikkihallinnollisesti sekä sosiaali- ja terveystalveluiden että sivistystalveluiden toimialalle. Se vähentää erityistalveluiden tarvetta ja parantaa koulurauhaa. Olisi tarkoituksenmukaista, että molemmat hallintokunnat osallistuvat toiminnan rahoitukseen puoliksi, 50 000 € kumpikin. Icehearts-toiminnan kustannukset ovat 100.000 €/vuosi/44-50 lasta.

Sivistyslautakunnan alustava talousarvioehdotus ei tässä vaiheessa pidä sisällään Icehearts-toiminnan kustannuksia.

Oheismateriaali 1 Icehearts toimintamalli.pdf

Päätösehdotus

Sivistysjohtaja Juha-Pekka Lehmus

Sivistyslautakunta käy keskustelun Icehearts-toiminnan aloittamisesta Raisiossa ja evästää talousarvion jatkovalmistelua tämän asian suhteen.

Päätös

Sivistyslautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti. Lisäksi lautakunta päätti, että selvitetään yhteistyömahdollisuudet samansuuntaisen toiminnan järjestämiseksi alueella toimivien urheiluseurojen ja yhdistysten kanssa. Mikäli mahdollisuus toimintaan on olemassa paikallisesti, selvitetään mahdollisuus toteutusmalliin ja ulkoiseen rahoitukseen esimerkiksi hankerahoituksen avulla.

